

**SZEGEDI
AKADÉMIAI
BIZOTTSÁG**

M E G H Í V Ó - INVITATION

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA A**

**MTA SZAB Neveléstudományi - Pszichológiai Szakbizottság
Szociális képességek munkabizottsága**

**THE HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
COURTESY INVITE THE**

**MTA SZAB Educational Sciences – Psychology Committee
Working Committee on Social Skills**

**A NŐK A MAI VILÁGBAN
CÍMŰ NEMZETKÖZI KONFERENCIÁRA**

**TO THE INTERNATIONAL CONFERENCE ON
WOMEN IN TODAY'S WORLD**

Időpont: 2026. március 6. péntek 9.00 órától

Date: Friday, March 6, 2026, from 9:00 AM

Helyszín: MTA SZAB-székház 103-104 előadóterem 6720. Szeged, Somogyi utca 7.

Venue: MTA SZAB Headquarters, Lecture Hall 103-104 6720. Szeged, Somogyi utca 7.

Tibor Orosz is inviting you to a scheduled Zoom meeting.

Topic: Szociális Képességek Munkabizottság Nőnap rendezvénye

Time: Mar 6, 2026 10:00 Budapest

Join Zoom Meeting

<https://us06web.zoom.us/j/81154725691?pwd=MxMn8SGrwSk1lOXa6C370VF64YyWrw.1>

Meeting ID: 811 5472 5691

Passcode: 091371

One tap mobile

+3617799126,,81154725691#,,, *091371# Hungary

+3614088456,,81154725691#,,, *091371# Hungary

Join instructions

<https://us06web.zoom.us/join/81154725691/invitations?signature=Ulc-6ZVhGMAjkpiYdojo6QDzQA9IWMYCu1EC6Jl032A>

PROGRAM

9:00-9:10 MEGNYÍTÓ - OPENING

Dr. Hekáné Dr. Szondi Ildikó PhD, a Munkabizottság elnöke/ Chair of the Working Committee

Kontakt/Contact: Tel.: +36309638137, e-mail: szondiildi@gmail.com

9:10-9:25 Dr. Harkai István PhD, egyetemi adjunktus, SZTE ÁJTK Összehasonlító Jogi és Jogelméleti Intézet

Egyéni újságírói ambíciók az online tömegtájékoztatás világában, különös tekintettel a sajtókiadói jogra

9:25-9:40 Prof. Dr. Dalida Rittossa, Ph.D., Associate Professor, University of Rijeka, Faculty of Law, Croatia – Prof. Dr. Marissabell Škorić, Ph.D., Full Professor, University of Rijeka, Faculty of Law, Croatia

Conceptual Changes and Frequent Amendments: An Analysis of the Legislative Approach to Criminalizing Family Violence in the Republic of Croatia, with Special Emphasis on the Latest Legislative Interventions

9:40-9:55 Dr. Miran Marelja, PhD Assistant Professor, University of Zagreb, Faculty of Law

From Salic Law to Legal Pluralism: Gender and Royal Succession in Medieval Europe

9:55-10:10 Dr. Sloboda Midorović PhD, Assistant Professor University of Novi Sad, Faculty of Law

The Right of Habitation of Minor Children under Serbian Law

10:10-10:25 Dr. Rajka Đoković PhD Assistant Professor University of Montenegro, Podgorica Faculty of Law

Female Theft in Montenegrin Criminal Law in the Second Half of the 19th and Early 20th Centuries

10:25-10:40 Msr. Đorđe Stepić, Assistant lecturer at the University of Belgrade Faculty of Law

Women as participants in legal traffic with the Church in medieval Serbia.

10:40-10:55 Dr. Maja Polić PhD, Institute of the Croatian Academy of Sciences and Arts in Rijeka

Historian Mirjana Gross and history of Rijeka

10:55-11:10 Dr. Heka László PhD, habilitált egyetemi docens SZTE ÁJTK Összehasonlító Jogi és Jogelméleti Intézet

A házasságok melyek létrehozták a nyolc évszázados magyar-horvát állami közösséget

11:10-11:25 LL.M Milana Rankovic, PhD Candidate, Teaching Assistant at the University of Montenegro, Faculty of Law

Gender-Based Violence in Montenegro: Between Law, Practice, and Reality

11:25-11:40 Prof. dr. Željko Bartulović, Full Professor with Permanent Title University of Rijeka, Faculty of Law - Lea Pongrac, univ. mag. iur., assistant University of Rijeka, Faculty of Law

Some Issues of the Legal Position and Protection of Women in the Ilok Statute

11:40-11:55 Prof. dr. sc. Zrinka Erent-Sunko, General History of Law and State, Faculty of Law, University of Zagreb

"Problem and/or phenomenon"

11:55-12:10 Dr. Bathó Gábor PhD Associate Professor Ludovika University of Public Service Budapest

The Editto politico di navigazione and its domestic practice

12:10-12:25 Assoc. Prof. Dr. Ines Matić Matešković PhD University of Rijeka, Faculty of Law

Women before the Court: The Procedural Status of Women in the Medieval Statutes of the Kvarner Region

12:25-12:40 Dr. Dejan Pernjak, PhD. Department of Communication, Media and Journalism University North Koprivnica

Sidonija Sida Košutić Between Literary Creation and Journalistic Practice

12:40-12:55 Dr. Nagy Zsolt PhD, egyetemi docens, SZTE ÁJTK Összehasonlító Jogi és Jogelméleti Intézet

Konfliktusok a párkapcsolatokban

12:55 – 13:20 EBÉDSZÜNET / LUNCH BREAK

DÉLUTÁNI SZEKCIÓ - AFTERNOON LECTURES

13:30-13:45 Dr. Ottlecz Anna PhD patofiziológus: Az orvostudomány kiemelkedő női alakjai

**13:45-14:00 Lakatos Miklós, szakmai főtanácsadó, Központi Statisztikai Hivatal
*Czeke Marianne (1873-1942), az első magyar könyvtárosnő***

14:00-14:15 Dr. Nagy Gyöngyi történész
Tormay Cécile, a 20. század sokoldalú asszonya.

14:15-14:30 Dr. Diószegi Szabó Pál PhD történész
Császárnéból királyné? Egy alig ismert szépség görög földön. Árpád-házi Margit

14:30-14:45 Gombos Jarmo, PhD hallgató, SZTE AJTK
Nők a finn egyetemeken az autonóm nagyhercegségtől napjainkig

14:45-15:00 Dobos Dorina SZTE, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Történelem mesterképzés
A vallási elidegenedés és a nők

15:00-15:15 dr. Szondi Bence SZTE ÁJTK doktorandusz
Szerbia 2022-es igazságszolgáltatási reformja a releváns jogállamiság-értelmezési gyakorlatok tükrében

15:15-15:30 Kovács Zita, történelem és olasz szakos osztatlan tanárszakos hallgató
Az egyesítés korabeli egyház és a vallás ábrázolása a poszt-risorgimentós olasz irodalomban

15:30-15:45 Dr. Bogoly József Ágoston C.Sc. irodalomtörténész és kultúrakutató:
Az írói-költői szociális képesség megnyilvánulásai Heltai Jenő nő-tematikájú műveiben

15:45-16:00 Nóra Emma Baricz, joghallgató Franciaország
A francia nők helyzete napjainkban (2020-as évek közepe)

16:00-16:15 Somogyi Lehel, Eleki Életmódközpont
Szemtől szembe a stresszel: A stressz-kutatás eredményei. A stressz egészségre gyakorolt hatásai. Hatékony stresszkezelő technikák. Az Eleki Életmódközpont tapasztalatai

16:15-16:30 Dr. Hekáné Dr. Szondi Ildikó PhD egyetemi docens SZTE ÁJTK
Szerb nők a politikában

16:30-17:00 VITA

17:00

ZÁRSZÓ Dr. Hekáné Dr. Szondi Ildikó Ph.D, a Munkabizottság elnöke

Abstract

Dr. Harkai István, egyetemi adjunktus, SZTE ÁJTK Összehasonlító Jogi és Jogelméleti Intézet

Egyéni újságírói ambíciók az online tömegtájékoztatás világában, különös tekintettel a sajtókiadói jogra

Az internet és a kétoldalú digitális platformok gyökeresen változtatták meg az újságírás és a tömegtájékoztatás világát. Ebben a világban a már korábban is kétoldalú platformokként (is) funkcionáló sajtókiadók kénytelenek voltak maguk is belépni a digitális térbe, ahol új elérési csatornákat alakítottak ki. Ebben a transzformációban a tömegtájékoztatás legemberibb és legfontosabb oldala, az újságíró sem maradt érintetlen. Előadásomban egy újságíró hölgy

példáján keresztül kívánom bemutatni azokat a dilemmákat, amelyekkel az újságíró szakma képviselői szembesülnek a digitális platformok világában.

Dalida Rittossa, Ph.D., Associate Professor, University of Rijeka, Faculty of Law, Croatia

Marissabell Škorić, Ph.D., Full Professor, University of Rijeka, Faculty of Law, Croatia

Conceptual Changes and Frequent Amendments: An Analysis of the Legislative Approach to Criminalizing Family Violence in the Republic of Croatia, with Special Emphasis on the Latest Legislative Interventions

Over the past two decades, family violence has become one of the most prominent negative social phenomena drawing sustained attention from both experts and the wider public in Croatia. A key factor underlying this continuous scholarly and professional interest lies in the frequent and substantively significant normative interventions through which the legislator seeks to establish adequate criminal-law mechanisms for addressing violence within the family. After family violence was, for the first time in 2000, criminalized as a separate offence within the Criminal Code, this legislative solution was abandoned in 2013; however, the offence was soon reintroduced as an independent incrimination (Article 179.a of the Criminal Code). In addition to the oscillation between different conceptual approaches to its criminalization, the statutory provision itself has been subject to frequent amendments. To assess whether the most recent amendments, those adopted in 2019 and 2024, represent the outcome of a thoughtful and coherent legislative reform, the analysis will examine the underlying rationale for the adopted changes, provide a detailed normative assessment of the current incrimination, and critically evaluate the extent to which the revised provision addresses longstanding concerns regarding the insufficient precision of the family violence offence as well as the issues identified in judicial practice.

Miran Marelja, PhD Assistant Professor, University of Zagreb, Faculty of Law

From Salic Law to Legal Pluralism: Gender and Royal Succession in Medieval Europe

This article examines the role of gender as a juridically operative category in medieval rules of succession to the crown, proceeding from the premise that female sovereignty was neither universally excluded nor merely exceptional in medieval Europe, but contingent upon divergent legal traditions and constitutional structures. Conceptualizing sovereign authority as a normatively constituted legal status rather than a purely factual exercise of power, i.e. how gender functioned to delimit legal capacity and dynastic entitlement within different medieval legal orders. Through a comparative analysis of continental European systems and the English common law system, the study demonstrates that the systematic exclusion of women from succession, most clearly articulated in the development of Salic doctrine and later influential within the Holy Roman Empire, represented a historically specific doctrinal construction rather than a pan-European norm. By contrast, some European medieval polities legally recognized female succession to sovereign authority, albeit often accompanied by doctrinal adaptations aimed at reconciling female rule with prevailing concepts of kingship and sovereignty. This legal divergence becomes particularly evident in the context of the origins of the Hundred Years' War, where competing models of succession and gendered legitimacy were mobilized as juridical arguments in a broader political conflict, revealing the foundational assumptions of medieval constitutional thought and shaping the subsequent development of sovereignty in European legal history.

Sloboda Midorović, Assistant Professor University of Novi Sad, Faculty of Law

The Right of Habitation of Minor Children under Serbian Law

In Serbian law, it is possible to establish a right of habitation in favour of a child as a personal servitude over immovable property owned by the parent who does not exercise parental rights, in situations where neither the parent entrusted with the exercise of parental rights nor the child holds ownership rights to a habitable dwelling. The child, and accessory to the child also the parent providing care, may enjoy this right of habitation until the child reaches the age of majority.

Although this legal institute was introduced into Serbian law in 2005, its application has revealed numerous unresolved issues, many of which have been left to judicial practice. An analysis of case law demonstrates a tendency of courts to constitute the right of habitation in favour of the child even in circumstances where not all statutory requirements are met, with the aim of safeguarding the child's best interests.

While the need to secure adequate living conditions for a child is legitimate and undisputed, the question arises as to whether this objective may be pursued at the expense of disregarding the rights of other holders of property rights. This issue is particularly controversial in cases where the immovable property burdened with the right of habitation is not in the exclusive ownership of the parent, but rather in the co-ownership of the parent and a third party.

Dr Rajka Đoković Assistant Professor University of Montenegro, Podgorica Faculty of Law

Female Theft in Montenegrin Criminal Law in the Second Half of the 19th and Early 20th Centuries

The criminal-law status of women has attracted growing scholarly attention. Women's position is analysed both in their role as perpetrators of criminal offences and as victims of crime.

This paper focuses on female, or domestic, theft, which was recognised and sanctioned as a distinct criminal offence in Montenegrin law during the second half of the nineteenth and the early twentieth centuries. The existence of this offence reflects the position of women within the Montenegrin family, which was shaped by a specific system of property relations based on collective ownership.

Msr. Đorđe Stepić, Assistant lecturer at the University of Belgrade Faculty of Law

Women as participants in legal traffic with the Church in medieval Serbia.

The presentation will seek to highlight the role of women as property owners, buyers and sellers, as well as gift givers to the church by examining the monastic sources, such as charters and (especially) monastic property lists (praktika) from the territory of medieval Serbia.

Dr. Maja Polić PhD, Institute of the Croatian Academy of Sciences and Arts in Rijeka
Historian Mirjana Gross and history of Rijeka

Within Croatian Historiography Mirjana Gross was an exceptional figure and retired regular professor of the Faculty of Philosophy in Zagreb. Namely, Prof. PhD. Mirjana Gross wrote numerous notable studies and articles on Croatian Historiography of the 19th and the beginning of the 20th century and on history of Rijeka. She was a pioneer in marking the ways which were followed successfully by many others. The results of her works are many discussions, articles and books about South-Slavic ideologist Bishop Dr. Josip Juraj Strossmayer and Canon Franjo Rački, then about the Croatian ideology of two lawyers – Dr. Ante Starčević and Dr. Eugen Kvaternik. Besides this, she presented neoabsolutism in a completely new way. Included in all these new approaches, Mirjana Gross, PhD. gave also her own interpretation and analysis of Croatian Historiography and general historiography, indicating many components which other researches, Croatian and other, had missed. Although some of her works were the subject of much attention of domestic and scientists abroad, there has not been enough of her work presented. Therefore we believe that this paper will initiate research and evaluation of the rich work of Mirjana Gross.

Dr. Heka László PhD habilitált egyetemi docens SZTE ÁJTK Összehasonlító Jogi és Jogelméleti Intézet (Dr. László Heka PhD habilitated associate professor SZTE ÁJTK Institute of Comparative Law and Legal Theory)

A házasságok melyek létrehozták a nyolc évszázados magyar-horvát állami közösséget
(*The marriages that created the eight-century-old Hungarian-Croatian state community*)

Szent Imre herceg eljegyzéséről, illetve az apja kifejezett kívánságára megkötött leendő házasságáról nem sokat tudni, kivéve azt, hogy, ha házasságban élt is, a feleségével szűzi életet éltek. Szent Imre herceg tisztsági fogadalmához híven "szent házasságban" (*matrimonium sanctum*) élt hitvesével, kinek kiléte ismeretlen maradt: bizánci, lengyel és horvát uralkodóházból származó lehetett. Általános felfogás szerint horvát hercegnőről volt szó. Azonban neve nem maradt meg sem a magyar, sem a horvát források között. Létrejött-e ezzel a házassággal az állami közösség? Miért lett volna fontos ez a házasság? A horvát hercegnőről csak annyit tudunk, hogy Imre herceg halála utáni hetedik napon elhunyt. A magyar szent különféle csodajelek közül ez a halál is annak tudható be. Ezzel kapcsolatban a Szent István életéről szóló varsói kódex a következőket írja: „*Uxor vero eius que inviolata cum ipso permansit VII. die in die dominica migravit ad dominum. O gloriose virgines Christi, que virginitatem suam Christo in tantum dedicauerunt ut etiam in morte non separentur.*“

A magyar-horvát állami közösség végül Ilona hercegnő és Zvonimir későbbi horvát király magyarországi házassága révén jött létre.

*Not much is known about the engagement of Prince Saint Imre, or about his marriage, which was concluded at the express wish of his father, except that, even if he was married, he and his wife lived a virginal life. True to his vow of chastity, Prince Saint Imre lived in "holy marriage" (*matrimonium sanctum*) with his wife, whose identity remains unknown: she may have come from a Byzantine, Polish, or Croatian royal house. According to the general understanding, it was a Croatian princess. However, her name has not survived in either Hungarian or Croatian sources. Did this marriage create a state community? Why would this marriage have been important? All we know about the Croatian princess is that she died on the seventh day after Prince Imre's death. Among the various miracles of the Hungarian saint, this death can also be attributed to her. In this regard, the Warsaw Codex on the Life of Saint Stephen writes the following: „*Uxor vero eius que inviolata cum ipso permansit VII. die in die dominica migravit ad dominum. O gloriose virgines Christi, que virginitatem suam Christo in tantum dedicauerunt ut etiam in morte non separentur.*“ (His wife, who remained intact in*

marriage, went to the Lord on the seventh day, the Lord's Day. O glorious virgins of Christ, who have consecrated your virginity to Christ to the extent that even in death you are not separated."").

The Hungarian-Croatian state union was finally established through the marriage in Hungary of Princess Ilona and the later Croatian king Zvonimir.

LL.M Milana Rankovic, PhD Candidate, Teaching Assistant at the University of Montenegro, Faculty of Law

Gender-Based Violence in Montenegro: Between Law, Practice, and Reality

The study examines Gender-Based violence in Montenegro in practice and assesses whether existing legal frameworks are sufficient to address the increasing problems. It is highlighted that there are discrepancies between formal protections and the everyday experiences of victims, with the implementation of the law being one of the greatest issues. The presentation aims to contribute to discussions on how to improve prevention and protection mechanisms of gender based violence.

Prof. dr. Željko Bartulović, Full Professor with Permanent Title University of Rijeka, Faculty of Law - **Lea Pongrac**, univ. mag. iur., assistant University of Rijeka, Faculty of Law
Some Issues of the Legal Position and Protection of Women in the Ilok Statute

The authors analyze this issue in the medieval town of Ilok based on statutory regulations from 1525. The legal position of women in the town and medieval society is researched, and in particular the legal regulations in criminal law and procedure in which women are victims or perpetrators of criminal acts. The legal status of women in the family is also addressed, determining the rights of the wife to the so-called family property, the rights of the widow, as well as the rights of the daughter to inherit property.

The regulations of the Ilok Statute indicate that we sometimes have a wrong, pejorative idea of the "dark" Middle Ages. The compilers of the legal regulations of that time, despite the underdeveloped legal theory and terminology, nevertheless enacted some humane regulations, including those relating to women.

Prof. dr. sc. Zrinka Erent-Sunko, General History of Law and State, Faculty of Law, University of Zagreb

"Problem and/or phenomenon"

A comparison and assessment of the legal position of women in old systems and modern society as good or bad is possible with certain reservations regarding prejudices related to the past and factors that have had or have an influence on that position. Among them, economic and educational factors should be highlighted as common, but also those that are related only to modern society, namely the media. From the printed book to the "global village", people have changed their way of life by moving into the virtual world, but this has not necessarily contributed to the improvement of the position of women, but has also brought with it certain dangers. Thus, the old dangers have been replaced by new ones, and the legal sources, i.e. documents that were adopted in the mid-20th century with the aim of protecting women, cannot respond to new challenges. The legal and actual position differ. This does not only apply to the problem of the "women's issue", but the position of women is presented in a

completely new light. In this regard, the legal position of women, then as now, can be approached in two ways: as a problem or as a phenomenon.

Dr. Bathó Gábor Associate Professor Ludovika University of Public Service

The Editto politico di navigazione and its domestic practice

In 1774, Maria Theresa issued a royal edict that mainly regulated the obligations and service conditions of sailors in accordance with the expectations of the 18th century and the Habsburg Empire in the Adriatic. This source of law was also part of the Hungarian legal system and remained so until the first quarter of the 20th century. The presentation will show the court practice of the edict in Hungary.

Assoc. Prof. Ines Matić Matešković University of Rijeka, Faculty of Law

Women before the Court: The Procedural Status of Women in the Medieval Statutes of the Kvarner Region

This paper examines the procedural status of women in the medieval statutes of the Kvarner region. Based on a normative analysis of statutory provisions regulating evidence, witness testimony, and participation of parties in judicial proceedings, the paper explores the limits and exceptions of women's procedural legal capacity.

Although women were generally excluded from giving testimony in ordinary judicial proceedings, the statutory sources provide for a number of exceptions that acknowledge women as procedural subjects in gender-specific cases, particularly those concerning honour, bodily integrity, and disputes among women. Special attention is paid to the requirement of *bona fama* ("good reputation") as a key criterion of procedural credibility, as well as to the prohibition of spousal and certain forms of kinship testimony, interpreted in the context of preventing conflicts of interest within the household.

The paper demonstrates that the medieval statutes of the Kvarner region do not reflect an absolute exclusion of women from judicial proceedings, but rather a selective and functional inclusion, conditioned by the subject matter of the dispute and evidentiary needs. Such an approach reveals the pragmatic character of statutory legal practice and contributes to a more nuanced understanding of the procedural position of women in medieval law.

Dr. Nagy Zsolt, egyetemi docens, SZTE ÁJTK Összehasonlító Jogi és Jogelméleti Intézet
Konfliktusok a párkapcsolatokban

A párkapcsolatokban, mint ahogy bármely közösségben, előfordulnak nézeteltérések, hosszabb, rövidebb ellentétek. Előadásom a tartós viszonyban lévő személyek (párok) közötti konfliktusok szociológiai és szociálpszichológiai okait és mechanizmusait taglalja.

Dr. Dejan Pernjak, PhD. Department of Communication, Media and Journalism
University North Koprivnica

Sidonija Sida Košutić Between Literary Creation and Journalistic Practice

Sidonija Sida Košutić (20.03.1902. – 13.05.1965.) holds an important place in Croatian culture as an author whose literary and journalistic work are closely intertwined. Her literary output—poetry, prose, and essays—is marked by strong introspection, religious sensibility, and social awareness, while her journalistic practice is reflected in publicistic and essayistic texts published in cultural and Catholic periodicals of the interwar period. In journalism, Košutić

does not strive for neutral reporting; instead, she uses journalistic discourse as a space for ethical reflection and social engagement. Her texts often address the position of marginalized individuals, particularly the poor and women, as well as the relationship between faith, morality, and contemporary social reality. Such an approach places her journalistic practice close to engaged and literary journalism, in which the author's personal voice is clearly recognizable. The boundary between literature and journalism in her work is not rigid: her journalistic texts display literary stylization and emotional depth, while her literary works reflect concrete social issues. In this way, Sidonija Sida Košutić affirms the role of an intellectual who seeks to shape the ethical consciousness of the community through words—whether literary or journalistic.

Dr. Ottlecz Anna PhD patofiziológus: Az orvostudomány kiemelkedő női alakjai

A történelemkönyveket és művészi kiértékeléseket férfiak írták férfiakról: királyokról, keménykezű politikai vezetőkről, felfedezőkről, tudósokról, nagy festőkről, a nők szerepe pedig háttérbe szorult. Az orvostudomány területén is hasonló volt a helyzet és még ma is sokan azt hiszik, hogy ezt is férfiak írták. Pedig a nők is alaposan kivették részüket a gyógyászat fejlődéséből. Eredményeik révén emléküik tovább él. Híres női orvosokról, felfedezőkről lesz szó az előadás során.

Lakatos Miklós, szakmai főtanácsadó, Központi Statisztikai Hivatal KSH

Czeke Marianne (1873-1942), az első magyar könyvtárosnő

Az előadásban szó lesz a családról, a gyermekkoráról, a tanulóévekről, a tanári és könyvtárosi pályáról, a bibliográfusról, s fordítóról és a kutatóról.

Dr. Nagy Gyöngyi történész

Tormay Cécile, a 20. század sokoldalú asszonya.

Kiss Endre: Az életreform filozófiai hátteréről

Előadásomban az életreform mögött álló filozófiai koncepciók vázlatos modelljét szeretném megrajzolni. A modell alapszerkezete viszonylag könnyen áttekinthető, több, egyforma kerületű, egymásba szimmetrikus áthatással ábrázolt kör *közös metszete* lenne a filozófia magvának sematikus ábrázolása. Szükséges ismertetendő feltétel, hogy az egyes körök egyes filozófiákat szimbolizálnak, s hogy ezek a filozófiák csak a legrelevánsabbak a kiválasztott cél szempontjából, tehát, hogy a körök száma akár még nagyobb is lehetne, mint amit ez a modell mutat. Egy másik feltétlenül ismertetendő körülmény, hogy ezek az egyes körökkel szimbolizált filozófiák belülről egyáltalán nem homogének, tehát „befelé” további részlegesen önálló elemre bomlanak, amik azonban ebben a sematikus ábrázolásban nem képezhetők már le. Ezek a körök a következők: (1) a goethei filozófia (elsősorban Steiner feldolgozásában), (2) ami Schopenhauerből és Nietzscheből a *main-stream*ekkel szembeállítható, (3) platonizmus, (4) az ideális anarchizmus, (5) Emerson és Thoreau, (6) Ruskin és Morris (7) ezotéria, (8) antropozófia. Ha egy pillantást vetünk ezekre a komponensekre, amiket az egymással körkörösén érintkező körök szimbolizálnak, világossá válhat, miért kellett hangoztatnunk, hogy egyrészt ezek az összetevők nem teljesesek, s másrészt, hogy ezek belsőleg is mennyire sokszorosán tagoltak.

Gombos Jarmo, PhD hallgató, SZTE AJTK

Nők a finn egyetemeken az autonóm nagyhercegségtől napjainkig

Előadásomban a nők helyzetének alakulását mutatom be a finn egyetemeken 1808-tól napjainkig.

Finnország 1808-ban került svéd uralom alól az Orosz Birodalomba autonóm nagyhercegségként. A Finn Nagyhercegségben a nők először csak külön engedéllyel auditáltak, majd külön engedéllyel voltak felvehetők hallgatónak, míg végül fokozatosan megnyílt előttük a felsőoktatás mind hallgatóként, mind oktatóként.

Bemutatom az úttörő hallgatókat és oktatókat, a női hallgatók arányának változását, a nők jelenlegi helyzetét és a néhány női egyetemi vezető személyét

Dobos Dorina SZTE, BTK Történelem mesterképzés

A vallási elidegenedés és a nők

Az előadás a zsidó társadalmon belüli vallási elidegenedést és a nők helyzetének összefüggését vizsgálja, a neológ zsidóság szempontjaiból 1890-1899 között. A vizsgálat fő forrásanyaga az Egyenlőség neológ hetilap, így az elemzés leginkább a férfi szerzők által közölt információkra fókuszál.

A zsidó társadalmat a 19. században számtalan kihívás érte. A zsidó társadalmon belül a vallási elidegenedés a század második felétől egyre nagyobb aggodalmat okozott. A zsidó nők szerepe is átalakult a 19. század során. A változások okai közé a polgárosodás, az emancipáció, valamint az oktatási lehetőségek bővülése is hozzátartozott. A források révén a nőknek a hagyományos társadalom keretei között és a modern átalakulás korában elvárt és betöltött szerepe rajzolódik ki. A nőkre a hagyományos 613 zsidó vallási előírásból három vonatkozott. A Talmud nem írta elő nekik, hogy zsinagógába járjanak, noha az megengedett volt, de nem kötelező. A század folyamán a nők új intézményi és közösségi tereken jelentek meg (úgy mint az izraelita nőegyletek, a népkonyhák, a szalonok), új feladatköreik lettek, jöllehet ezek többsége a férfiak felügyelete alatt állt, hogy megfeleljen a vallási előírásoknak. Azonban a női szerepek alakulásával sokak számára megkérdőjeleződtek bizonyos vallási előírások és korlátozások.

Az előadás bemutatja, hogy a nők nem csak passzív részt vevői voltak a polgári átalakulásnak és a modernizációnak, hanem aktív szerepet vállaltak abban, akár a családi, akár a közösségi színtereken. A vizsgálat során átfogó képet kaphatunk arról, hogy a férfiak hogyan reagáltak a női szerepkör változásaira.

dr. Szondi Bence SZTE ÁJTK doktorandusz

Szerbia 2022-es igazságszolgáltatási reformja a releváns jogállamiság-értelmezési gyakorlatok tükrében

Szerbia európai uniós csatlakozási folyamatában kiemelt szerepet kap a jogállamiság érvényesülése, különös tekintettel az igazságszolgáltatás függetlenségére és az alapvető jogok védelmére. Az Európai Unió a bővítési politikájában kiemelt szerepet kap a jogállamisági követelmények teljesítése, amelyeket – többek között - az Európa Tanács, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata határoz meg.

Az előadás célja annak bemutatása, hogy miként hat az Európa Tanács jogállamiság-értelmezése és annak „soft law” eszközei – különösen a Velencei Bizottság ajánlásai – Szerbia európai uniós csatlakozása vonatkozásában annak jogállamiság-fókuszú reformjaira. Az előadás röviden áttekinti a jogállamiság dogmatikai alapjait, majd bemutatja az Európa Tanács és az Európai Unió jogállamiság-értelmezése közötti kapcsolatot, különös tekintettel az Emberi Jogok Európai Egyezményének szerepére. Ezt követően érinti Szerbia jogállamisági

helyzetét, az igazságszolgáltatás reformjának főbb állomásait, valamint a 2022-es alkotmánymódosítás jelentőségét a bírói és ügyészi függetlenség megerősítése szempontjából, és kitér a reformok nemzetközi értékelésére, különösen az Európai Bizottság, az Európai Parlament és a Velencei Bizottság megállapításaira, valamint rámutat a fennmaradó strukturális kihívásokra.

A vizsgálat arra a következtetésre jut, hogy bár Szerbia jelentős formális előrelépést tett a jogállamiság intézményi kereteinek megerősítése terén, a tényleges érvényesülés továbbra azonban továbbra is nagymértékben függ a politikai akarattól és a reformok következetes végrehajtásától.

Kovács Zita

Az egyesítés korabeli egyház és a vallás ábrázolása a poszt-risorgimentós olasz irodalomban
A *Risorgimento* korszakának (1815–1861) ideológiai és politikai vitáit meghatározó legfontosabb kérdései főként az állam és az egyház viszonyát, a vallás szerepét bírálták, a pápaság világi hatalmának eltörlését, a katolikus egyház belső reformját, valamint a pápák és a papság elvilágiasodását érintették.

Az egyesítés korszaka visszatérő téma az olasz irodalomban a *Risorgimento* utáni időszakban, az 1890-es évektől egészen napjainkig. Előadásomban elsősorban tematikus megközelítéssel elemzek három *poszt-risorgimentós* regényt (Federico De Roberto: *Az alkirályok*, 1894; Giuseppe Tomasi Di Lampedusa: *A párdúc*, 1958; Simonetta Agnello Hornby: *A márkíné*, 2004), amelyek a *Risorgimento*-kori Sziciliában játszódnak. Mind a nemzeti egyesülés témáját tárgyalják, és bár különböző módon, de bírálják az egyház szerepét, melyet már a 19. századi traktátus-irodalom központi kérdését is képezte.

E regények vizsgálata révén célokom feltárni az olasz társadalmat polarizáló traumákat: milyen vélemények tükrözték a katolikus egyházzal szembe helyezkedő politikai álláspontot, melyek szóltak az egyházi vagyon elkobzása mellett vagy épp ellen. A *Risorgimento* korát alapul vevő szépirodalmi művek elemzése, a visszatérő témák összevetése segít feltárni az itáliai szekularizáció folyamatát, Olaszország társadalmi fejlődését abból a szempontból, ahogyan azt a nép és/vagy bizonyos társadalmi csoportok megélték.

Dr. Bogoly József Ágoston C.Sc. irodalomtörténész és kultúrakutató:

Az írói-költői szociális képesség megnyilvánulásai Heltai Jenő nő-tematikájú műveiben
Heltai Jenő műveiben a nők központi szerepet töltenek be. Lírájában, novelláiban és színpadi műveiben Heltai Jenő kivételes szociális képességről tesz tanúbizonyságot. Heltai Jenő részéről a nagyvárosi életmódban gyökerező női életvitelek szociális környezeti sokszínűsége és rétegszociológiai viselkedéskultúrája könnyed és ironikus stílusban, némely ponton pikantériát sem nélkülöző módon kerül az irodalom világába. *Az asszony körül* (1908) című válogatott elbeszélések tartalmazó könyve a párkapcsolati személyközi szövevényes viszonyokat világítja meg. *A tündérlaki lányok* (1914) című színműve négy elszegényedett lánytestvér áldozatvállaló magatartását és életvitelét tárja elénk. *Az asszonyok ravaszságának krónikája* című egyfelvonásos vígjátéka szatirikus hangnemű. Nő-tematikájú lírájából kiemelhetjük *A régi nők*, *A másik*, *a Vallomás*, *az Egy asszony keze* című verseket.

Nóra Emma Baricz

A francia nők helyzete napjainkban (2020-as évek közepe)

Az előadás a francia nők aktuális társadalmi helyzetét vizsgálja egy háromtengelyű keretben: strukturális (munka, bér, részmunkaidő), kulturális (szexizmus, polarizáció, online normák) és intézményi-jogi (védelem, végrehajtás, kapacitás).

Kiindulópontunk az a feszültség, hogy Franciaország képes progresszív jogi fordulatokra, miközben a mindennapokban az egyenlőtlenségek és erőszakformák részben újratermelődnek. Az előadás bemutatja a munkaerőpiaci különbségek fő mechanizmusait: az éves jövedelemkülönbséget, a részmunkaidő nemi aszimmetriáját és az azonos munkaidőre vetített bérkülönbség fennmaradását.

Ezt követően a szexizmus-barométerek és friss francia jelentések alapján elemezzük a társadalmi polarizációt, valamint a digitális tér szerepét a sztereotípiák normalizálásában. Külön blokk foglalkozik a biztonság kérdésével: a regisztrált fizikai és szexuális erőszak mintázataival, a párkapcsolati erőszak sajátosságaival, és azzal, mit jelent mindez a mindennapi mozgástérre.

Megvizsgáljuk a jogi és intézményi válaszokat is (alkotmányos lépések, védelmi eszközök, végrehajtási kapacitás), és azt, hol nyílik rés deklaráció és tényleges garancia között.

Kitérünk a politikai képviselet kérdésére: miért nem azonos a paritás a döntési erővel, és hogyan hatnak a pártlogikák a női reprezentációra.

A végkövetkeztetés nem bináris ítélet, hanem egy „konzekvencia-térkép”: hol lehetséges ma konszenzus a strukturális, kulturális és intézményi tengelyek metszetében.

A résztvevők egy világos fogalmi keretet és naprakész francia forrásokra épülő áttekintést kapnak a 2020-as évek közepének legfontosabb trendjeiről.

Az előadás végén vitaindító kérdéssel zárunk: hol a legnagyobb rés a jogi norma és a társadalmi realitás között — struktúrában, kultúrában vagy intézményi kapacitásban?

Somogyi Lehel

Szemtől szembe a stresszel: A stressz-kutatás eredményei. A stressz egészségre gyakorolt hatásai. Hatékony stresszkezelő technikák. Az Eleki Életmódközpont tapasztalatai

Dr. Hekáné Dr. Szondi Ildikó PhD egyetemi docens SZTE ÁJTK

Szerb nők a politikában